

Asia: VN/16052/2021

Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportti

Lausunnonantajan lausunto

Miten työryhmän raportti onnistuu sanoittamaan ja viestimään kulttuurialan tilannetta ja kehittämishaasteita alan jälleenrakennuksen ja vahvistamisen tarve huomioiden?

Raportti tuo selväsanaisesti esille sen, kuinka kulttuurin merkitystä talouteen, työllisyyteen ja ihmisten hyvinvointiin ei ole vielä riittävästi tunnistettu. On tärkeää, ettei kulttuuria pidetä ylimääräisenä kulueränä tai eliitin harrastuksena, vaan nähdään sen merkitys ja arvo osana vapaata ja demokraattista yhteiskuntaa. Raportti nostaa esiin kulttuuriin panostamisen taloudelliset ja elinkeinopoliittiset hyödyt sekä positiiviset vaikutukset mm. hyvinvointiin, terveyteen ja kriisinkestävyyteen.

Arvostuksen ja rahoituksen puute sekä työllistymisen vaikeudet ovat vaivanneet kulttuurialaa etenkin pandemia-aikana. Raportti nostaa esille selkeitä kehityskohteita ja toimenpide-ehdotuksia tilanteen parantamiseksi.

Mitkä raportin toimenpide-esityksistä ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa (max 5)?

-Lisätään kulttuurialan rahoitusta valtion talousarviossa ja valtion ja kuntien rahoituksen yhteisvaikutusta sekä kehitetään kannustimia yksityisen rahoituksen houkuttelemiseksi vahvistamaan kulttuurisektorin taloutta.

-Kunnat edistävät ja rahoittavat kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta jakäyttöä osana sivistys-, hyvinvointi- ja elinkeinopoliitiikkaansa. Tässä erityisesti kohta

-Valtio osoittaa kuntien kulttuuri-toiminnan tueksi kohdennettua valtionavustusrahoitustayhdenvertaisuuden turvaamiseksi (kulttuuriosallistumisen tasa-arvoraha) valtakunnallisten ja alueellisten kehittämistehtävien lisäksi.

-Valtio, kunnat ja hyvinvointialueet edistävät kulttuurihyvinvointitoimintaa.

Miten voidaan mielestänne vaikuttaa siihen, että työryhmän viestit tulevat huomioiduiksi ja esitykset toteutetuiksi mahdollisimman hyvin seuraavalla hallituskaudella?

Jotta toimenpiteet saadaan toteutettua ja vietyä esimerkiksi kuntien osalta käytäntöön, tarvitaan koordinaatiota, kannustimia, tukea, ohjausta ja seurantaa.

Lukukohtaiset kommentit

Luku 1: Annamme kulttuurillemme sille kuuluvan arvostuksen.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Arvostuksen lisääminen on välttämätöntä, mutta sen toteuttaminen käytännössä ei ole helppoa. Kulttuuripoliittisen selonteon laatiminen on hyvä perusta, joka luo kokonaiskuvan alan toimintaympäristöstä ja arvioi mahdollisia tulevaisuuden skenaarioita. Poikkihallinnollisuuden vahvistaminen on kannatettavaa, kunhan tuloksena ei ole ainoastaan lisää hallintoa, vaan myös konkreettisia tuloksia.

Luku 2: Kasvatamme hyvinvointiamme investoimalla kulttuuriin.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Yhdymme raportin näkemykseen siitä, että kuntien on huolehdittava kulttuurin edistämistehtävästään ja kulttuuripalvelujen riittävästä rahoituksesta. Kuntien kulttuurirooli korostuu, kun sivistyspalveluista tulee kunnan keskeisin tehtäväalue. Valtion, kuntien ja yksityisten toimijoiden yhteistyötä tarvitaan ja sitä on syytä vahvistaa. Pienissä kunnissa kulttuuritoimen resurssit ovat pienet, joten yhteistyökumppanit ja verkostot ovat tärkeä tuki. Vetovastuu yhteistyön kehittämisessä tulee olla suuremmilla toimijoilla, ja pienten kuntien on voitava osallistua työhön omien resurssiensa puitteissa.

Luku 3: Tuemme tekijöitä ja vahvistamme samalla talouttamme.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Raportti nostaa ansiokkaasti esiin, kuinka taiteilijat ja luovan alan toimijat tuottavat uusia ideoita ja innovaatioita, jotka muuttuvat myös palveluiksi, tuotteiksi ja työpaikoiksi. Myös pienten kuntien on hyvä huomioida ja vahvistaa elinkeinotoiminnassaan potentiaaliaan kulttuurialan toimintaympäristönä.

Luku 4: Teemme tarvittavat rakenteelliset uudistukset freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantamiseksi.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Kannatamme toimenpide-ehdotusta siitä, että valtio ja kunnat sitoutuvat reilun taiteen periaatteisiin ja maksamaan taiteilijoille kohtuullisen korvauksen tekemästään työstä. Tämä edellyttää kuitenkin etenkin pienten kuntien kulttuuripalvelujen rahoituksen vahvistamista, jotta ne pystyvät ostamaan kulttuuripalveluja ja näin täyttämään lakisääteisiä velvollisuuksiaan.

Luku 5: Tarjoamme kaikille suomalaisille tasavertaiset mahdollisuudet nauttia kulttuurista.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Raportissa todetaan hyvin, että jokaisella on oikeus nauttia kulttuurista – kokea, harrastaa, tehdä ja kokeilla – riippumatta iästä, asuinpaikasta tai taloudellisesta asemasta. Kulttuuri on jokaisen sivistyksellinen perusoikeus. Kulttuurin tekeminen ja kokeminen lisäävät osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kuntien kulttuurikasvatussuunnitelmat sekä Harrastamisen Suomen mallin toteuttaminen ovat hyviä keinoja kuntalaisten yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi.

Pidämme erittäin tärkeänä sitä, että laadukkaita kulttuuripalveluja ja toimintaa voidaan tarjota myös pienissä kunnissa ja harvemmin asutuilla alueilla. Kulttuuritoiminnan tulisi näkyä vahvemmin kuntien strategioissa ja talousarvioissa. Kannatamme lämpimästi toimenpide-ehdotusta siitä, että valtio osoittaisi kuntien kulttuuritoiminnan tueksi valtionavustusrahoitusta kulttuuripalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden turvaamiseksi. Myös alueellisten kehittämistehtävien toiminta on turvattava ja sitä on kehitettävä eteenpäin.

Pidämme tärkeänä, että sekä kunnat että hyvinvointialueet huomioivat kulttuurihyvinvointipalvelut osana toimintaansa ja osoittavat näille tarvittavat resurssit. Toimiva yhteistyö kuntien ja hyvinvointialueiden kesken edellyttää selkeitä yhteistyörakenteita ja työnjakoa. Toistaiseksi valmistelu on vielä varsin kesken, ja kulttuurihyvinvointitoimintaan liittyvän yhteistyön selkiytymiseen tarvitaan ohjausta ja tukea.

Hildén Anne

Lapinjärven kunta - Lapinjärven sivistyslautakunta 26.10.2022